

INKIJK EXEMPLAAR

Met een pontje over 't Spaarne

- hoeveel bewoners van Schalkwijk en Haarlem Zuid willen gebruik maken van een veerpontverbinding over het Spaarne? -

Opdrachtgever: afdeling Verkeer en Vervoer / afdeling Natuur en Landschap
Auteur: Herman Breed

Onderzoek & Statistiek Haarlem

Brinkmannpassage 4^{de} etage, Grote Markt, Haarlem
Postbus 741, 2003 RS, Haarlem
tel: 023-5113813, fax: 023-5113451, e-mail: soo&cs@haarlem.nl, website: www.haarlem.nl/cijfer/

Samenvatting

Afdeling Verkeer en Vervoer en afdeling Natuur en Landschap van de sector Stadsbeheer hebben Onderzoek & Statistiek de opdracht gegeven te onderzoeken of de bevolking van Schalkwijk en Haarlem Zuid gebruik denken te maken van een eventuele veerpontverbinding over het Spaarne ter hoogte van de Belgiëlaan en de Spaarnelaan. De mogelijkheid van zo'n pontverbinding is in de discussie gekomen nadat besloten is het pontje bij Cruquius over de ringvaart van de Haarlemmermeer uit de vaart te nemen, omdat hier vlakbij een brug gebouwd zal gaan worden. Overigens is de gemeente Haarlem reeds geruime tijd bezig met het ontwikkelen van een fietsroute tussen Schalkwijk en het duingebied, waar een oeververbinding (pontje of fietsbrug) over het Spaarne deel van uit maakt.

Telefonische enquête

Onderzoek & Statistiek heeft een telefonische enquête gehouden onder de huishoudens van Schalkwijk Noord en Haarlem Zuid. Daartoe is een aselecte steekproef getrokken uit het particuliere telefoonbestand van Haarlem Zuid en Schalkwijk Noord (Europawijk en Boerhaavewijk). De hieruit verkregen huishoudens/alleenstaanden zijn ondervraagd over hun huidige verplaatsingsgedrag en over hun mening om al dan niet gebruik te maken van zo'n pontje over het Spaarne.

In mei 2001 zijn in totaal 468 geslaagde gesprekken gevoerd, in Haarlem Zuid 247 en in Schalkwijk 221.

Verplaatsingen tussen Haarlem Zuid en Schalkwijk

Gevraagd is hoe vaak zij en hun eventuele huisgenoten zich in het algemeen verplaatsen tussen Schalkwijk en Haarlem Zuid, met welk doel en met welk vervoermiddel.

De volgende verplaatsingsredenen zijn daarbij onderscheiden: werk, recreatie/bezoek personen, winkelen, school, sport en overig. De 'overige' verplaatsingen betreffen bezoeken aan arts, tandarts, sociaal-culturele voorzieningen e.d.

Om een indruk te krijgen van het huidige aantal verplaatsingen tussen beide gebieden zijn de onderzoekuitkomsten omgerekend in werkelijke bevolkingsaantallen

- De belangrijkste redenen van de bewoners van Haarlem Zuid om naar Schalkwijk te gaan zijn het winkelen en het recreëren/personenbezoek. Bijna 5200 bewoners zeggen vanwege het winkelen naar Schalkwijk te gaan (meestal met een lage frequentie van 2-3x per maand of minder vaak) en ruim 4000 bewoners doen dit om personen te bezoeken of hier te recreëren (ook vaak met een lage frequentie). Voor het sporten zeggen ruim 1700 bewoners naar de overkant te gaan, voor het werk zijn het er ruim 800. De fiets of de auto zijn de meest gebruikte vervoermiddelen. Voor het winkelen in Schalkwijk neemt bijna 70% de auto.
- De Schalkwijkers gaan vooral naar Haarlem Zuid om personen te bezoeken/recreëren (ruim 8500 personen) en om te winkelen (bijna 6200 personen). (Bijna) dagelijks gaan ruim 4000 Schalkwijkers naar Haarlem Zuid, ca 6000 komen hier 2-3x per week en ca 4000 komen 2-3x per maand. Bewoners van Schalkwijk gebruiken de fiets meer dan de auto om naar Haarlem Zuid te gaan

Vervoer per pontje tussen Haarlem Zuid en Schalkwijk

Als er een pontverbinding over het Spaarne komt bij de Belgiëlaan en de Spaarnelaan, dan zegt 56% van de bewoners van Schalkwijk Noord hier gebruik van te zullen maken. In Haarlem Zuid is dit 42%

Omerekend in absolute aantallen gaat het om ca 14.000 bewoners (9000 uit Schalkwijk Noord en 5000 uit Haarlem Zuid).

Degenen die zeggen gebruik te zullen maken van het pontje, zeggen het pontje vooral te nemen om recreatieve redenen (inclusief het bezoeken van personen). In Schalkwijk Noord noemde 79% van de toekomstige 'gebruikers' deze reden en in Haarlem Zuid 64%.

Winkelen en sporten zijn de volgende belangrijke redenen om het Spaarne over te steken met het pontje.

X Het pontje zal niet zoveel gebruikt worden om naar school of het werk te gaan. Beide redenen worden door 3% van de 'gebruikers' in Haarlem Zuid genoemd. In Schalkwijk Noord is dit 10-11%.

Hoewel het pontje vooral voor verplaatsingen met een recreatieve bestemming zal worden gebruikt, zal de frequentie bij dit type verplaatsing niet hoog zijn. Een meerderheid van de 'gebruikers' in Haarlem Zuid geeft bij deze verplaatsingen aan slechts twee of drie keer per maand of minder vaak het pontje te nemen.

Schalkwijkers uit Europawijk en Boerhaavewijk over het Spaarne zeggen dit met een wat hogere frequentie te zullen doen dan de bewoners van Haarlem Zuid .

Kijken we naar de frequentie waarmee men van het pontje gebruik wil maken, dan zien we dat een belangrijk aantal personen niet weet hoe vaak men het pontje zal nemen (1770 in Schalkwijk Noord en 1040 in Haarlem Zuid). Het aantal personen dat lage frequenties (3-2 x per maand en minder vaak) heeft genoemd, is bijna 3500 in Haarlem Zuid en ruim 6000 in Schalkwijk Noord. Met een hoge frequentie, d.w.z. (bijna) dagelijks, zeggen bijna 2700 personen het pontje te gebruiken (220 vanuit Haarlem Zuid en 2460 vanuit Schalkwijk).

Bij deze absolute aantallen dienen een aantal kanttekeningen geplaatst te worden.

Ten eerste zijn de absolute aantallen gebaseerd op steekproefuitkomsten, die weer een bepaalde mate van (on)betrouwbaarheid en (on)nauwkeurigheid hebben.

Ten tweede is niet bekend hoeveel personen verschillende verplaatsingen zullen combineren als zij gebruik maken van het pontje. Men kan bijvoorbeeld een recreatieve trip combineren met een winkeltrip.

Heel belangrijk is verder dat de respondenten een inschatting hebben gemaakt van de mate waarin zij van het pontje *denken* gebruik te maken. Dit hebben zij ook voor hun huisgenoten gedaan. Gelet op de bovengenoemde aantallen kan van een intensief pontjesgebruik gesproken worden. De vraag is of deze inschatting in de praktijk verwezenlijkt kan en zal worden. De genoemde aantallen zullen veel eerder

als theoretische bovengrens van het pontjesgebruik beschouwd moeten worden

Meerwaarde fiets-/voetgangersbruggetje vergeleken met pontje

Aan de respondenten is gevraagd of een fiets-/voetgangersbruggetje over het Spaarne ter hoogte van de Belgiëlaan en Spaarmelaan voor hen een meerwaarde heeft vergeleken met een pontje.

In Schalkwijk Noord zijn de respondenten positiever over een eventueel fiets-/voetgangersbruggetje dan in Haarlem Zuid. Ruim eenderde van de Schalkwijkers vindt een bruggetje een meerwaarde hebben ten opzichte van een pontje. In Haarlem Zuid is slechts 12% deze mening toegeedaan.

4.1.1.1

Inhoudsopgave

SAMENVATTING	3
1 INLEIDING	7
2 KENMERKEN VAN DE RESPONDENTEN	9
3 VERPLAATSINGEN TUSSEN HAARLEM ZUID EN SCHALKWIJK	11
4 VERVOER PER PONTJE TUSSEN HAARLEM ZUID EN SCHALKWIJK	19

1 Inleiding

In het jaar 2000 ontstond een discussie over het al dan niet handhaven van de veerpontverbinding in Schalkwijk Zuid over de ringvaart van de Haarlemmermeer, nadat besloten werd op korte afstand van deze verbinding een brug aan te leggen.

Inmiddels is vast komen te staan dat dit pontje bij Cruquius uit de vaart genomen zal worden als de brug gerealiseerd is. Verwacht mag namelijk worden dat wanneer er in de nabije omgeving een brug is, er nog weinig gebruik van dit pontje gemaakt zal worden.

Bovengenoemde discussie vormde weer aanleiding om een pontverbinding over het Spaarne te overwegen tussen Schalkwijk en Haarlem Zuid ter hoogte van de Belgiëlaan en de Spaarnelaan. Gedacht wordt hierbij aan een voetgangers-/fietspontje. Eventueel zou hier op langere termijn een fietsbrug kunnen komen. Opgemerkt moet overigens worden dat de gedachte van het maken van een zo'n verbinding niet geheel nieuw is. Reeds geruime tijd heeft de gemeente Haarlem de intentie om een fietsroute te ontwikkelen tussen Schalkwijk en het duingebied, waar zo'n verbinding deel van uit maakt.

Afdeling Verkeer en Vervoer en afdeling Natuur en Landschap van de sector Stadsbeheer hebben Onderzoek & Statistiek de opdracht gegeven te onderzoeken of de bevolking van Schalkwijk en Haarlem Zuid gebruik denkt te maken van zo'n mogelijke veerpontverbinding.

Aandacht zal besteed worden aan de volgende zaken:

- a. om een indruk te krijgen van het huidige verplaatsingsgedrag tussen beide stadsdelen wordt onderzocht hoe vaak, met welk doel en met welk vervoermiddel de bewoners van Schalkwijk en Haarlem Zuid zich momenteel verplaatsen
- b. denkt men gebruik te maken van het pontje en
- c. zo ja, hoe vaak en met welk doel
- d. tenslotte is aan de bevolking gevraagd of een fiets/voetgangersbruggertje een meerwaarde voor hen heeft vergeleken met een pontje.

Om een representatief beeld te krijgen van de meningen van de bevolking en hun verplaatsingsgedrag is een aselechte steekproef getrokken uit het particuliere telefoonbestand van Haarlem Zuid en Schalkwijk Noord (Europawijk en Boerhaavewijk). De hieruit verkregen huishoudens/alleenstaanden zijn per brief benaderd met de vraag om mee te doen aan een telefonische enquête.

De respondenten zijn ook ondervraagd over de verplaatsingen van hun eventuele partner en kinderen.

Van de 313 personen die in Haarlem Zuid gebeld zijn, deden 66 personen niet mee aan de telefonische enquête (te oud, geen zin, geen tijd), dit is een nonrespons van 21%. In Schalkwijk zijn 293 personen gebeld waarvan er 72 weigerden mee te doen, een nonrespons derhalve van 24%. In totaal zijn dus 468 geslaagde gesprekken gevoerd. In Haarlem Zuid waren het er 247 en in Schalkwijk 221, aantallen die voldoende zijn om representatieve uitspraken te doen over de meningen en verplaatsingen van de Schalkwijkers en bewoners van Haarlem Zuid. De telefonische enquête is gehouden in mei 2001.

2 Kenmerken van de respondenten

In de telefonische enquête is gevraagd naar de verplaatsingen van alle leden van het huishouden, waartoe de respondent behoort. Daardoor is het mogelijk een overzicht van de huishoudens te geven, die benaderd zijn voor deze telefonische enquête. Verder is gevraagd naar de leeftijd van het hoofd van het huishouden.

Aan de respondent zelf is gevraagd welke plaats hij of zij in het huishouden inneemt (hoofd, kind, overig lid), terwijl bovendien genoteerd is of de respondent man of vrouw is.

De respondenten

Aan de telefonische enquête hebben meer vrouwen dan mannen meegedaan.

In Haarlem Zuid was bijna 56% van de respondenten vrouw en in Schalkwijk was dit ruim 60%.

Ter vergelijking: de werkelijke verdeling mannen-vrouwen van 15 jaar en ouder in elk stadsdeel is 53% vrouwen en 47% mannen.

De tabel geeft een overzicht.

Geslacht respondenten

	<i>mannen</i>	<i>vrouwen</i>
	<i>%</i>	<i>%</i>
<i>Haarlem Zuid</i>	44	56
<i>Schalkwijk</i>	38	62

De respondenten waren overwegend hoofden van huishoudens/partner (in Haarlem Zuid 96% en in Schalkwijk 97%). Slechts een klein percentage was kind of behoorde tot de 'overige' leden van het huishouden..

Omdat de respondenten in de enquête meningen en verplaatsingen aan moesten geven van de leden van het huishouden, waartoe zij behoorden, kan een overzicht gegeven worden van de samenstelling van huishoudens, die in het onderzoek zijn betrokken.

Samenstelling van de huishoudens, die aan het onderzoek meededen

	<i>Haarlem Zuid</i>	<i>Schalkwijk</i>
<i>samenstelling</i>	<i>%</i>	<i>%</i>
<i>1. alleenstaande</i>	35	38
<i>2. echtpaar/stel zonder kinderen</i>	30	38
<i>3. „ met 1 kind</i>	9	6
<i>4. „ met 2 kinderen</i>	15	8
<i>5. „ met > 2kinderen</i>	6	3
<i>6. één ouder/volv. met 1 kind</i>	2	4
<i>7. „ met 2 kinderen</i>	1	2
<i>8. „ met > 2kinderen</i>	1	-
<i>9. overig</i>	1	1
<i>Totaal</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Ruim eenderde van de huishoudens, die aan het onderzoek meededen, wordt gevormd door alleenstaanden (35% in Haarlem Zuid en 38% in Schalkwijk). Ook samenwonende stellen/twee volwassenen/echtparen zonder kinderen vormen een grote groep (30% in Haarlem Zuid en 38% in Schalkwijk).

Samenwonenden/echtparen met kinderen zijn in Haarlem Zuid veel meer vertegenwoordigd dan in Schalkwijk (30% resp. 17%).

Eénoudergezinnen vormen in beide stadsdelen de kleinste groep (4% in Haarlem Zuid en 6% in Schalkwijk).

Een vergelijking tussen de onderzoeksbevolking en de werkelijke bevolking in Schalkwijk en Haarlem Zuid is voor wat betreft de huishoudenssamenstelling moeilijk te maken, omdat de gegevens over de werkelijke huishoudenssamenstelling niet betrouwbaar zijn. Indien bijvoorbeeld twee ongehuwde volwassenen op één adres wonen is het vanuit bevolkingsadministratief oogpunt niet vast te stellen of we te maken hebben met twee alleenstaanden dan wel met een ongehuwd samenwonend stel.

Tenslotte is gevraagd naar de leeftijd van de alleenstaanden/hoofden van het huishoudens. De verdeling naar leeftijd wordt in onderstaande tabel gegeven.

**Overzicht leeftijden hoofden van
huishoudens/alleenstaanden van de
onderzoeksbevolking**

<i>leeftijdscategorie</i>	<i>Haarlem</i>	<i>Schalkwijk</i>
	<i>Zuid</i> %	%
<i>1. tot 30 jaar</i>	8	8
<i>2. 30 tot 45 jaar</i>	31	23
<i>3. 45 tot 65 jaar</i>	35	32
<i>4. 65 jaar en ouder</i>	26	37
<i>Totaal</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

3 Verplaatsingen tussen Haarlem Zuid en Schalkwijk

Aan de respondenten is gevraagd hoe vaak zij en hun eventuele huisgenoten zich in het algemeen verplaatsen tussen Schalkwijk en Haarlem Zuid, met welk doel en met welk vervoermiddel.

De volgende verplaatsingsredenen worden daarbij onderscheiden: werk, recreatie/bezoek personen, winkelen, school, sport en overig. De 'overige' verplaatsingen betreffen bezoek aan arts, tandarts, sociaal-culturele voorzieningen e.d.

Om een indruk te krijgen van het aantal verplaatsingen tussen beide gebieden zijn de onderzoekuitkomsten omgerekend in werkelijke bevolkingsaantallen. Omdat we te maken hebben met een steekproefonderzoek moeten deze absolute aantallen met de nodige voorzichtigheid gehanteerd worden. Er kunnen zich namelijk statistische onnauwkeurigheden voordoen. Bovendien hebben de respondenten geantwoord voor huisgenoten. Dit brengt ook onnauwkeurigheden met zich mee.

De absolute aantallen die gepresenteerd worden, zijn op tientallen afgerond.

Om de relatie tussen de twee stadsdelen te schetsen, zal hieronder eerst het aantal verplaatsingen naar frequentie en doel van de verplaatsing bekeken worden en daarna zal nader ingegaan worden op de gebruikte vervoerswijze.

A. Verplaatsingen tussen Schalkwijk en Haarlem Zuid en vice versa

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal bewoners van Haarlem Zuid dat om verschillende redenen naar Schalkwijk gaat, onderverdeeld naar bezoekfrequentie.

Tabel 3.1

Aantal bewoners van Haarlem Zuid dat zich verplaatst naar Schalkwijk, naar verplaatsingsreden en frequentie (abs. en %)

Verplaatsingsredenen	(bijna) dagelijks	2-3x per week	1x per week	2-3x per maand	minder vaak	
werk	420 40%	210 14%	80 3%	60 2%	60 1%	830
sport	120 11%	350 23%	680 29%	170 7%	410 7%	1730
recreatie/bezoek personen	150 14%	380 25%	720 31%	880 34%	1900 35%	4030
winkelen	20 2%	430 28%	800 35%	1360 52%	2580 48%	5190
school	300 29%	20 1%	0 -	0 -	40 1%	360

<i>overig</i>	40 4%	140 9%	40 2%	140 5%	440 8%	800
Totaal	1050 100%	1530 100%	2320 100%	2610 100%	5430 100%	

Uit de tabel blijkt dat dagelijks ruim 1000 personen uit Haarlem Zuid naar Schalkwijk gaan, voornamelijk om naar het werk en naar school te gaan. Gaat men er 1-3x per week naar toe dan doet men dit vooral om hier te winkelen, sporten of te recreëren cq personen te bezoeken.

Indien bewoners van Haarlem Zuid 2-3x per maand of minder vaak Schalkwijk aandoen dan geven zij aan dat winkelen en recreëren de belangrijkste redenen zijn om dit stadsdeel te bezoeken (ca 35% geeft recreatie als reden aan en 50% winkelen).

Verder zien we dat het aantal personen uit Haarlem Zuid dat naar Schalkwijk gaat, toeneemt als de bezoekfrequentie afneemt. Zo gaan ca 2600 personen 2-3x per maand naar Schalkwijk en 5400 personen met een nog lagere frequentie.

Tenslotte kan uit de tabel afgeleid worden dat de meest genoemde reden om überhaupt naar Schalkwijk te gaan winkelen is. Op de tweede plaats komt het bezoeken van personen/recreatie.

De volgende tabel geeft een overzicht van de bewonersaantallen van Schalkwijk Noord die om verschillende redenen en met een verschillende frequentie in Haarlem Zuid komen.

Tabel 3.2

Aantal bewoners van Schalkwijk Noord dat zich verplaatst naar Haarlem Zuid, naar verplaatsingsredenen en frequentie (abs. en %)

<i>Verplaatsingsredenen</i>	<i>(bijna) dagelijks</i>	<i>2-3x per week</i>	<i>1x per week</i>	<i>2-3x per maand</i>	<i>minder vaak</i>	
<i>werk</i>	1920 47%	310 5%	140 3%	0 -	0 -	2370
<i>sport</i>	280 7%	1450 24%	1000 21%	310 7%	140 4%	3180
<i>recreatie/bezoek personen</i>	410 10%	2580 43%	1680 35%	1990 47%	1850 47%	8510
<i>winkelen</i>	340 8%	1280 21%	1440 30%	1650 39%	1480 37%	6190
<i>school</i>	730 18%	70 1%	350 7%	0 -	70 2%	1220
<i>overig</i>	380 9%	310 5%	210 4%	280 7%	410 10%	1590
Totaal	4060 100%	6000 100%	4820 100%	4230 100%	3959 100%	

Ook uit deze tabel kunnen we enkele overeenkomstige conclusies trekken als uit de vorige tabel. Komt men dagelijks in Haarlem Zuid (ca 4000 personen) dan is dit voornamelijk om werkredenen (47%). De tweede reden om dit stadsdeel dagelijks aan te doen is om een school te bezoeken.